

8 marca 1994 roku w Kędzierzynie-Koźlu rozpoczęła się nowa era w historii polskiej siatkówki. Tego dnia, na bazie rozwiązanej sekcji MZKS Chemicz, powstał Klub Sportowy Mostostal Zabrze, oficjalnie zarejestrowany kilka dni później w Urzędzie Wojewódzkim w Opolu. Od samego początku ambicją działaczy było stworzenie drużyny, która zagra w najwyższej klasie rozgrywkowej w kraju i będzie liczyć się w walce o medale. Cel ten udało się osiągnąć bardzo szybko – już w 1995 roku zespół prowadzony przez Leszka Milewskiego awansował do Serii A. Pierwszy sezon na parkietach elity nie przyniósł wielkich sukcesów, ale utrzymanie się w lidze dało powody do optymizmu. Rok później, gdy do grona współdziałowców klubu dołączyły Zakłady Azotowe, drużyna zmieniła nazwę na KS Mostostal ZA Kędzierzyn i od razu zaczęła odnosić pierwsze znaczące sukcesy. W sezonie 1996/1997 Mostostal osiągnął swój pierwszy poważny sukces – zdobył wicemistrzostwo Polski oraz awansował do finału Pucharu Polski.

Prawdziwy przełom nastąpił w kolejnym sezonie, kiedy nowym trenerem został Jan Such, a do drużyny dołączyli młodzi, perspektywiczni zawodnicy – Robert Szczerbaniuk i Marcin Prus. To właśnie wtedy Mostostal sięgnął po pierwszy w historii klubu tytuł mistrza Polski, pokonując w finale Morze Szczecin. Od tego momentu klub z Kędzierzyna-Koźla stał się jedną z najważniejszych drużyn w polskiej siatkówce. W kolejnych latach, już pod nazwą Mostostal-Azoty, kędzierzynianie skutecznie bronili pozycji w czołówce, a do drużyny dołączali kolejni wartościowi zawodnicy. W sezonie 2000/2001 do zespołu trafił m.in. słowacki libero Duszan Kubica, a trener Waldemar Wspaniały poprowadził Mostostal do „podwójnej korony” – mistrzostwa Polski i Pucharu Polski. Ten okres był początkiem prawdziwej dominacji klubu na krajowych parkietach.

Jednocześnie Mostostal coraz odważniej wkraczał na arenę europejską. W 2002 roku drużyna po raz pierwszy awansowała do Final Four Ligi Mistrzów, zajmując czwarte miejsce. Rok później kędzierzynianie wywalczyli historyczny medal w tych prestiżowych rozgrywkach – brąz, po zwycięstwie nad Paris Volley. Był to jeden z największych sukcesów polskiego klubu siatkarskiego w tamtym czasie. Niestety, sukcesy sportowe wiązały się też z trudnymi decyzjami kadrowymi – po sezonie 2002/2003 z Mostostalem pożegnał się jeden z kluczowych zawodników, Sebastian Świdorski, który kontynuował karierę we Włoszech. W następnych latach drużyna przechodziła przez różne kryzysy, zmieniając trenerów i zawodników, jednak mimo to utrzymywała się w gronie czołowych zespołów ligi.

Nowy rozdział w historii klubu rozpoczął się w 2007 roku, kiedy większościowym udziałowcem zostały Zakłady Azotowe, a drużyna przyjęła nową nazwę – ZAKSA Kędzierzyn-Koźle. Rozpoczął się proces odbudowy pozycji zespołu, który miał znów walczyć o medale. Do drużyny sprowadzono m.in. Łukasza Żygadłę, Michała Ruciaka oraz powracającego do Kędzierzyna Sebastiana Świdorskiego. ZAKSA szybko zaczęła liczyć się w walce o najwyższe cele, a po rezygnacji długoletniego prezesa Kazimierza Pietrzyka w 2011 roku stery w klubie przejęła Sabina Nowosielska. Pod jej rządami zespół sięgnął po kolejne trofea, w tym Puchar Polski w 2013 roku.

Kolejne sezony przyniosły powrót do czołówki i coraz mocniejszą pozycję również na arenie międzynarodowej. W 2019 roku drużyna zaczęła występować pod pełną nazwą sponsorską – Grupa Azoty ZAKSA Kędzierzyn-Koźle. Pod wodzą trenera Nikoli Grbicia zespół zrealizował marzenie kibiców – w 2021 roku ZAKSA po raz pierwszy w historii wygrała Ligę Mistrzów, pokonując w Weronie włoskie Trentino Itas 3:1. Był to historyczny sukces, bo po 43 latach polski klub znów stanął na najwyższym stopniu podium najbardziej prestiżowych rozgrywek klubowych w Europie.

Rok później, prowadzona przez Gheorghe Cretu ZAKSA, powtórzyła ten wyczyn. W Ljubljanie kędzierzynianie ponownie zmierzyli się z Trentino Itas i zwyciężyli 3:0, a nagroda MVP finału trafiła do Kamila Semeniuka, wychowanek z Kędzierzyna-Koźla. Był to sezon wyjątkowy – ZAKSA sięgnęła w nim nie tylko po Ligę Mistrzów, ale również po mistrzostwo Polski i Puchar Polski, zdobywając prestiżową potrójną koronę.

Historia Mostostalu, a później ZAKSY, to opowieść o pasji, determinacji i sukcesach. Od skromnych początków w 1994 roku, przez pierwszy tytuł mistrzowski w 1997, złote lata z serią kolejnych mistrzostw, pierwsze medale w Lidze Mistrzów, aż po triumfy w 2021 i 2022 roku – klub z Kędzierzyna-Koźla zapisał się złotymi zgłoskami w historii siatkówki. Dziś drużyna występuje jako Grupa Azoty ZAKSA Kędzierzyn-Koźle i pozostaje symbolem siatkarskiej potęgi Polski, regularnie walcząc o najwyższe cele w kraju i za granicą.